

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kdy (ne)lze Úmluvu CMR doplňovat národním právem?

Autory tohoto příspěvku vedla k jeho sepsání podle jejich názoru nepodloženost již de facto ustálené judikatury českého Nejvyššího soudu ČR k problematice výkladu takzvané osoby oprávněné k náhradě škody dle Úmluvy CMR. Když tato judikatura nebere v úvahu obecné principy mezinárodního práva soukromého k vyplňování vnitřních mezer v rámci jeho přímých norem. Či, bere-li je snad v úvahu, pak z odůvodnění toto vůbec není jasně zřejmé.

Rödl & Partner

Osoba oprávněná k náhradě škody na zásilce - odesílatel?

Podle právní věty rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 32 Cdo 1658/2009, ze dne 20. 4. 2010 předpoklady odpovědnosti dopravce za škodu na přepravované zásilce podle Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), uveřejněné pod č. [11/1975](#) Sb., nelze doplňovat či omezovat použitím právní úpravy národního práva. Odpovědnost dopravce za škodu na přepravované zásilce nepodmiňuje tato Úmluva vznikem újmy na straně oprávněného (odesílatele nebo příjemce zásilky).

Stručné odůvodnění daného rozsudku bylo jak dále popsáno. V daném případě žalobce jako odesílatel - smluvní strana ze smlouvy o přepravě uplatňoval vůči žalovanému - smluvnímu dopravci nárok na náhradu škody za ztrátu zásilky. Žalovaný se bránil poukazem na to, že Úmluva CMR neřeší otázku toho kdo je osobou oprávněnou vůči dopravci na náhradu škody na zásilce, ledaže by se jednalo o příjemce ve smyslu čl. 13 Úmluvy CMR. Nakolik žalobce uplatňoval daný nárok jakožto odesílatel, dle názoru žalované je třeba na tuto otázku v souladu s kolizními normami použít podpůrně české právo. A tedy, podle žalované pak musí žalobce (při aplikaci tehdy planého obchodního a občanského zákoníku) prokázat vznik majetkové újmy na jeho straně, což neprokázal. Soud však argumentaci žalovaného nepřijal a žalobě vyhověl s konstatováním, že předpoklady odpovědnosti dopravce v mezinárodní silniční nákladní dopravě za škodu na přepravované zásilce jsou výlučně a komplexně upraveny v čl. 17 a násl. vyhlášky č. [11/1975](#) Sb. o Úmluvě o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), která má ve smyslu § 756 obch. zák. přednost před právní úpravou obsaženou v obchodním zákoníku, a proto je nelze doplňovat ani omezovat aplikací právní úpravy předpisů národního práva, a to ani za použití argumentu (jak mylně činí dovolatel), že úprava těchto předpokladů odpovědnosti dopravce v Úmluvě CMR neřeší otázku vlastnictví k přepravované zásilce a tím i újmy vzniklé odesílateli. Nepodmiňuje-li Úmluva CMR odpovědnost dopravce za škodu na přepravované zásilce vznikem újmy na straně oprávněné osoby (odesílatele nebo příjemce zásilky), nelze tuto skutečnost konstruovat jako další předpoklad odpovědnosti dopravce za použití předpisů národního práva s tím, že Úmluva CMR tuto otázku neřeší. Ostatně Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 4. srpna 2009, sp. zn. 23 Cdo 2668/2009, vysvětlil, že z čl. 17 Úmluvy CMR vyplývá, že pro odpovědnost za škodu v důsledku ztráty zásilky postačí sama skutečnost, že došlo ke ztrátě zásilky, a to na rozdíl od obecné odpovědnosti za škodu, která vyžaduje vznik majetkové újmy oprávněného. V této souvislosti odvolací soud v odůvodnění

napadeného rozsudku správně uvedl, že často dochází k tomu, že přepravovaná zásilka je ve vlastnictví jiného subjektu, odlišného od odesílatele nebo příjemce; odesílatel nemusí v případě vzniku škody na zásilce během přepravy prokazovat, že je vlastníkem zboží.

Podle názoru autorů tohoto příspěvku je shora uvedené odůvodnění soudu nepřesvědčivé. I když přijmeme v zásadě akceptovatelný názor soudu, že úprava odpovědnosti dopravce za škodu na zásilce v Úmluvě CMR je řešena výlučně a komplexně, a tedy, zřejmě, představuje, terminologií mezinárodního práva soukromého, uzavřenou úpravu, pak tato úprava přinejmenším není věcně úplná co se týče případného nároku odesílatele na náhradu škody. Nakolik Úmluva CMR sama, co se týče osoby oprávněné k náhradě škody, výslovně uvádí za splnění podmínek čl. 13 CMR jen příjemce, nikoliv však již odesílatele. Soud tedy sice konstatuje, že odesílatel není povinen prokazovat vznik majetkové újmy, není však již zřejmé jakými konkrétními úvahami se řídil, dovodil-li jednak sice neaplikovatelnost národního práva na danou otázku, avšak současně to, že odesílatel je (bez dalšího) osobou jež je vůbec jako taková oprávněna požadovat po dopravci nárok na náhradu škody na zásilce. Když přímo z Úmluvy CMR se tento závěr žádným způsobem nepodává a aplikaci národního práva soud vyloučil. Co se týče případné aplikace obecných zásad, na nichž spočívá Úmluva CMR, tak k těmto neuvedl soud vůbec žádné konkrétní úvahy, na jejichž základě by snad mohl dospět k závěru o oprávnění odesílatele požadovat náhradu škody za ztrátu zásilky bez dalšího. Autoři tedy zastávají názor, že daný závěr soudu sice nemusí být ve svém konečném důsledku nesprávný. Avšak soud neposkytl v odůvodnění žádné jasné úvahy, zakládající se na principech mezinárodního práva soukromého, které by jeho závěr jasně a logicky odůvodňovaly.

Navíc, závěry daného rozhodnutí jsou v rozporu například i s německou, stejně jako i anglickou komentářovou literaturou a i se starší zahraniční judikaturou. V jejím smyslu obsahuje CMR ve vztahu k aktivní legitimaci odesílatele (na náhradu škody na zásilce) mezeru. A proto je třeba za použití mezinárodního práva soukromého stanovit podle použitelného národního práva jestli vůbec odesílatel z titulu své role jako smluvního partnera je oprávněn k náhradě škody.[1]

Autoři tohoto příspěvku si tedy kladou otázku, zda a jak moc hluboce se české soudy při rozhodování ve věcech týkajících se (také) Úmluvy CMR skutečně zabývají možnostmi a metodami výkladu mezinárodních smluv, které jsou v mnohém odlišné od výkladu práva vnitrostátního. Bohužel, nejvyšší soud přebírá závěry shora popsaného rozhodnutí i do svých dalších rozhodnutí v obdobných věcech, aniž by se již zabýval zkoumáním dostatečné odůvodněnosti takového rozhodnutí. Jistě však bude zajímavé sledovat zda se případně otázka aktivní věcné legitimace odesílatele v případě nároku na náhradu škody na zásilce dle Úmluvy CMR ještě nedostane k rozhodnutí velkému senátu Nejvyššího soudu. A pokud ano, jaký případně bude jeho závěr a bude-li se již alespoň tento důkladně zabývat metodami výkladu dle mezinárodního práva soukromého.

Mgr. Robert Divisek,
advokát / Associate Partner

JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S.,
advokátka

[Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.](#)

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.cz

[1] Ingo Koller, Transportrecht, 6. Vydání, München: C.H. Beck, 2007, s. 1231; rakouský OGH z 22.3.2002, ETR 2004, 79, 83; OLG Koblenz z 6.10.1989, Transportrecht 1991, 93, 94; stejně tak Hill/Messent, CMR, s. 90

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evidence skutečných majitelů se uzavírá veřejnosti](#)
- [Transfer Pricing: Na co si dát pozor s blížícím se koncem roku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 24.: Digitalizace korporátního práva: EU cílí na snížení administrativy při přeshraničním podnikání](#)
- [Oceňování ochranných známek](#)
- [Zákon o prověřování zahraničních investic v kontextu nových návrhů Evropské komise](#)
- [Spolupráce s influencery: na co si dát pozor?](#)
- [Jak správně zapsat volnou živnost do obchodního rejstříku?](#)
- [GLP-1 v potravinářství: čekají nás v EU „GLP-1 friendly potraviny“?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 23.: Smluvní byznys modely v energetice: PPA, dynamické tarify, „sdílená energie“](#)
- [Ochrana korporace a jejích členů proti zneužití hlasovacích práv](#)
- [Za smlouvu o výkonu funkce člena statutárního orgánu je třeba považovat každou smlouvu, která jí svým obsahem materiálně odpovídá, bez ohledu na to, jak je označena](#)